

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор

ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРІВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 р

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРОСТОРОВА ЕКОНОМІКА І РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**

спеціальність: **С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)**

освітньо-наукова програма **Міжнародні економічні відносини**

спеціалізація **С1.02. Міжнародні економічні відносини**

вид дисципліни: **за вибором**

факультет: **ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»**

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Ханова Олена В'ячеславівна**,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та
логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
та логістики

Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

 Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Міжнародні
економічні відносини»

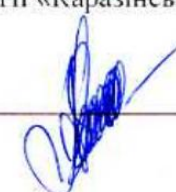
Гарант освітньо-наукової програми

 Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

 Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізацією С1.02 «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти цілісного наукового бачення просторових аспектів функціонування економіки та їхнього впливу на регіональний розвиток у глобалізованому середовищі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- сформувати у здобувачів здатність до комплексного аналізу просторових аспектів функціонування економіки та механізмів регіонального розвитку з використанням сучасних теоретичних підходів, методів просторового моделювання та інструментів аналізу даних;
- розвинути компетентності щодо критичного оцінювання соціально-економічних диспропорцій і процесів конвергенції та дивергенції регіонів, визначення їхніх причин і наслідків у контексті глобалізаційних і євроінтеграційних трансформацій;
- сприяти набуттю навичок розроблення і наукового обґрунтування стратегій регіонального розвитку, зокрема інноваційного та сталого, із урахуванням територіальних, економічних, екологічних і соціальних чинників;
- сформувати здатність до міждисциплінарних досліджень і публічної апробації результатів наукової діяльності, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності регіонів та інтеграцію України у європейський науково-економічний простір.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни для підготовки
За вибором
Денна форма навчання
Рік підготовки
2-й
Семестр
4-й
Лекції
13 год.
Практичні, семінарські заняття
26 год.
Лабораторні заняття
0 год.
Самостійна робота
51 год.
Індивідуальні завдання
0 годин

1.6. Перелік компетентностей, формуванню яких сприяє дисципліна:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері міжнародних економічних відносин та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.

СК05. Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції, європейської та євроатлантичної інтеграції.

1.7. Заплановані результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

РН04. Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

РН10. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин на основі цілісного наукового уявлення про економічну єдність світу, ефективно застосовувати регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

1.8. Передумови вивчення:

Управління науковими проектами; Глобальні виклики в системі міжнародних економічних відносин; Особливості світових інтеграційних процесів; Економіко-математичне моделювання глобальних економічних явищ.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні парадигми та методологія дослідження просторової економіки

Класичні теорії розміщення та центральних місць; теорії полюсів зростання і «центр – периферія»; нова економічна географія; інституційний, еволюційний, мережевий і територіально орієнтований підходи; простір як чинник міжнародних економічних процесів; рівні та масштаби просторового аналізу; формування теоретичної моделі й дослідницьких гіпотез.

Тема 2. Просторова організація глобальної економіки та міжнародної економічної діяльності

Агломерації, кластери, глобальні міста, функціональні та транскордонні регіони; просторова концентрація виробництва, торгівлі, інвестицій та інновацій; локалізаційна поведінка транснаціональних компаній; глобальні й регіональні ланцюги створення вартості; міжнародні виробничі мережі; решоринг, ніаршоринг і френдшоринг; просторові наслідки фрагментації світової економіки.

Тема 3. Методи, дані та цифрові інструменти просторово-економічних досліджень

Джерела міжнародних, національних і субнаціональних даних; геоінформаційні системи та картографічна візуалізація; розвідувальний просторовий аналіз даних; глобальна і локальна просторова автокореляція; індекси Морана та локальні індикатори просторової асоціації; матриці просторових ваг; моделі просторової регресії; панельні та конвергенційні моделі; обмеження просторових даних; відтворюваність результатів дослідження.

Тема 4. Просторова нерівність, конвергенція та територіальна стійкість

Природа регіональних диспропорцій; просторова поляризація; σ - та β -конвергенція; клубна конвергенція; просторові ефекти переливу; асиметричний вплив економічних, безпекових, кліматичних і демографічних шоків; поняття територіальної стійкості; адаптація регіонів до цифрового та зеленого переходів.

Тема 5. Територіально орієнтована регіональна політика та багаторівневе управління

Принципи place-based policy; політика згуртованості ЄС; смартспеціалізація; інтегровані територіальні інвестиції; функціональні території; регіональні інноваційні системи; взаємодія державних, місцевих, наднаціональних і приватних інституцій; фінансування регіонального

розвитку; моніторинг, оцінювання результативності та контрфактична оцінка регіональних програм.

Тема 6. Просторова трансформація України: європейська інтеграція, відновлення та сценарії регіонального розвитку

Територіальні наслідки війни; переміщення населення та економічної активності; зміна виробничої, інвестиційної й логістичної географії; прикордонні, прифронтові, промислові та сільські території; інтеграція регіонів України до європейських транспортних, виробничих та інноваційних мереж; стратегічні пріоритети відновлення; сценарне моделювання просторового розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теоретичні парадигми та методологія дослідження просторової економіки	14	2	4			8
Тема 2. Просторова організація глобальної економіки та міжнародної економічної діяльності	14	2	4			8
Тема 3. Методи, дані та цифрові інструменти просторово-економічних досліджень	19	3	6			10
Тема 4. Просторова нерівність, конвергенція та територіальна стійкість	14	2	4			8
Тема 5. Територіально орієнтована регіональна політика та багаторівневе управління	14	2	4			8
Тема 6. Просторова трансформація України: європейська інтеграція, відновлення та сценарії регіонального розвитку	15	2	4			9
Усього годин	90	13	26			51

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Відповідність темі курсу	Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
1	Тема 1	Теоретичні парадигми просторової економіки: порівняльний аналіз та межі застосування	2

2		Проектування просторово-економічного дослідження: рівні аналізу, територіальні одиниці та дослідницькі гіпотези	2
3	Тема 2	Агломерації, кластери та глобальні міста у просторовій структурі світової економіки	2
4		Міжнародна торгівля, прямі іноземні інвестиції та глобальні ланцюги створення вартості: просторова конфігурація і трансформації	2
5	Тема 3	Джерела просторових даних, територіальні класифікації та геоінформаційна візуалізація	2
6		Розвідувальний аналіз просторових даних: матриці просторових ваг, індекс Морана та локальні просторові кластери	2
7		Специфікація та інтерпретація моделей просторової регресії	2
8	Тема 4	Методичні підходи до оцінювання регіональної нерівності, конвергенції та просторової поляризації	2
9		Територіальна стійкість регіонів до глобальних і локальних шоків	2
10	Тема 5	Територіально орієнтована регіональна політика та інструменти політики згуртованості ЄС	2
11		Смартспеціалізація, багаторівневе управління та оцінювання результативності регіональних стратегій	2
12	Тема 6	Просторові наслідки війни та пріоритети відновлення регіонів України	2
13		Сценарне моделювання просторового розвитку в контексті дисертаційного дослідження	2
	Разом		26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
			денна
1	Тема 1 Тема 2	Завдання 1. Концептуалізація просторового виміру дисертаційного дослідження. Визначити просторовий об'єкт, рівень і територіальні одиниці дослідження відповідно до теми дисертації. Здійснити критичний аналіз теоретичних підходів просторової економіки та обґрунтувати доцільність їх застосування. Сформулювати дослідницьку проблему, просторові взаємозв'язки, основні припущення і гіпотези. Розробити концептуальну схему просторово-економічного дослідження.	16
2	Тема 3 Тема 4	Завдання 2. Формування інформаційної бази та методичний дизайн просторово-економічного аналізу. Сформувати систему показників і масив даних для досліджуваних країн, регіонів, міст, транскордонних територій або інших просторових об'єктів. Обґрунтувати часові межі, територіальний масштаб, джерела даних і методи аналізу.	18

		Провести попередню діагностику просторових відмінностей із використанням картографічної візуалізації, показників нерівності, конвергенції, просторової концентрації або автокореляції. Сформулювати специфікацію просторової моделі та інтерпретувати отримані результати.	
3	Тема 5 Тема 6	Завдання 3. Наукове обґрунтування сценаріїв та інструментів просторового розвитку. На основі результатів проведеного аналізу визначити ключові просторові проблеми, чинники стійкості та інституційні обмеження досліджуваної територіальної системи. Оцінити релевантні інструменти територіально орієнтованої регіональної політики та досвід їх застосування в Україні, ЄС або інших країнах. Розробити сценарії просторового розвитку, визначити їхні передумови, ризики й очікувані наслідки. Обґрунтувати рекомендації та показники моніторингу відповідно до проблематики дисертаційного дослідження.	17
		Разом	51

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

Індивідуалізація навчання забезпечується виконанням практичних завдань і самостійної роботи на основі проблематики дисертаційного дослідження здобувача.

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» ґрунтується на поєднанні проблемно-орієнтованих лекцій, дослідницьких семінарів і персоналізованої самостійної роботи. Лекційні заняття проводяться у форматі концептуальних лекцій та лекцій-дискусій.

На семінарських заняттях застосовуються методи критичного опрацювання наукових публікацій, порівняльного та кейс-аналізу, проблемного обговорення, формулювання і перевірки дослідницьких гіпотез. Обговорення результатів супроводжується науковою дискусією, взаємним рецензуванням і аргументованим доопрацюванням представлених матеріалів.

Проектно-дослідницький метод реалізується через послідовне виконання трьох завдань самостійної роботи, пов'язаних із темою дисертації здобувача.

8. Методи контролю

Контроль результатів навчання здійснюється у формах поточного та підсумкового контролю з урахуванням дослідницького характеру дисципліни й індивідуальної проблематики дисертаційних робіт здобувачів.

– поточний контроль проводиться під час семінарських занять та за результатами виконання завдань самостійної роботи;

– підсумковий контроль здійснюється у формі заліку та передбачає комплексне оцінювання теоретико-методологічної підготовки і здатності застосовувати положення курсу у власному дослідженні.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота						Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60	40	100
15		20		25				

T1, T2 ... – теми розділів.

Поточний контроль – **60 балів**, з них:

– завдання 1 «Концептуалізація просторового виміру дисертаційного дослідження» – **15 балів**;

– завдання 2 «Формування інформаційної бази та методичний дизайн просторово-економічного аналізу» – **20 балів**;

– завдання 3 «Наукове обґрунтування сценаріїв та інструментів просторового розвитку» – **25 балів**.

Вага завдань послідовно зростає, оскільки кожне наступне завдання спирається на попередні результати та потребує більшої дослідницької самостійності.

Підсумковий контроль – **40 балів**, з них:

– індивідуальне аналітичне завдання – **20 балів**;

– усне обговорення результатів – **20 балів**.

Індивідуальне аналітичне завдання передбачає опрацювання просторово-економічної проблеми, інтерпретацію запропонованих даних, карти, показників або результатів моделювання та формулювання обґрунтованих висновків.

Під час усного обговорення оцінюються розуміння теоретичних положень курсу, здатність пояснювати просторові взаємозв'язки, обґрунтовувати вибір методів, визначати обмеження аналізу та захищати власну наукову позицію.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2771>

Використання технологій штучного інтелекту. Застосування ШІ під час вивчення дисципліни регулюється Політикою Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту та Кодексом академічної доброчесності Університету.

Під час підготовки до семінарських занять і виконання практичних, аналітичних, проєктних та дослідницьких завдань дозволяється використовувати модель «ШІ як асистент» для пошуку і систематизації інформації, попереднього добору джерел, пояснення складних понять, структурування роботи, пошуку ідей та мовного редагування. Отримані матеріали мають допоміжний характер. Фінальний текст, розрахунки, аргументація, аналіз, інтерпретація результатів, висновки та прийняті рішення готуються здобувачем освіти самостійно. Відповіді ШІ не є науковими джерелами, а відповідальність за достовірність наведених відомостей, посилань і результатів несе здобувач освіти.

Під час усного опитування, заліку та інших контрольних заходів звернення до ШІ забороняється. Виняток становлять визначені викладачем завдання, що передбачають застосування моделі «ШІ як інструмент» для аналізу даних, створення візуалізацій, порівняння результатів роботи різних моделей або проведення навчальних експериментів. Умови та допустимі межі його застосування повідомляються до початку виконання завдання.

Кожна письмова робота повинна містити відомості про застосування ШІ. Якщо відповідні технології не використовувалися, зазначається: «Під час виконання роботи технології штучного інтелекту не використовувалися». В іншому випадку вказуються назва сервісу або моделі, дата, характер отриманої допомоги та опрацьовані за її допомогою елементи роботи. На вимогу викладача здобувач освіти надає використані запити, отримані відповіді, проміжні матеріали, вихідні дані або файли розрахунків.

Для підтвердження самостійності роботи та сформованості практичних навичок викладач може провести додаткове усне опитування або запропонувати пояснити послідовність дій, відтворити розрахунок, опрацювати дані, побудувати візуалізацію чи продемонструвати роботу з відповідним цифровим інструментом. Результати перевірки враховуються під час оцінювання. Дані автоматизованих ШІ-детекторів використовуються лише як допоміжна інформація.

Належним чином задеклароване застосування ШІ у встановлених межах не впливає на оцінку. Незадеклароване або заборонене використання, подання згенерованого матеріалу як власного чи неможливість підтвердити самостійність виконання основної частини завдання є підставою для оцінювання роботи у 0 балів та її повторного виконання. Рішення приймається за сукупністю матеріалів перевірки відповідно до критеріїв оцінювання та внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано

70 – 89	незараховано
50 – 69	
0 – 49	

Зарахування неформальної освіти

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, за умови їх змістової відповідності тематиці навчальної дисципліни та передбаченим нею результатам навчання. До таких форм можуть належати онлайн-курси на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus та інших), сертифіковані тренінги, семінари, професійні освітні програми, а також навчальні заходи, організовані закладами вищої освіти, міжнародними організаціями, професійними асоціаціями та іншими визнаними установами.

Для розгляду питання про зарахування результатів неформального навчання здобувач має надати документ, що підтверджує успішне завершення відповідного курсу, тренінгу, програми або іншої освітньої активності. Вибір такої активності рекомендується попередньо погодити з викладачем з метою визначення її відповідності змісту навчальної дисципліни, обсягу опанованого матеріалу та результатам навчання, передбаченим робочою програмою.

Кожне звернення щодо визнання результатів неформальної освіти розглядається індивідуально. Процедура їх визнання здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Рішення про визнання результатів навчання ухвалюється НМК ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого здобувачем освіти пакета документів.

Кількість балів, що можуть бути зараховані за результатами неформальної освіти, визначається з урахуванням змісту, обсягу та рівня опанованих результатів навчання. Незалежно від кількості додаткових освітніх активностей загальна кількість балів за поточний контроль з урахуванням зарахованих результатів неформальної освіти не може перевищувати 60 балів.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Ханова О.В. Дистанційний курс «Просторова економіка і регіональний розвиток». URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2771>
2. Capello R. *Regional Economics*. 2nd ed. Abingdon ; New York : Routledge, 2016. 378 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315720074>.
3. Fratesi U. *Regional Policy: Theory and Practice*. Abingdon ; New York : Routledge, 2024. 414 p. URL: <https://www.routledge.com/Regional-Policy-Theory-and-Practice/Fratesi/p/book/9780815364085> (дата звернення: 17.08.2026).
4. Elhorst J. P. *Spatial Econometrics: From Cross-Sectional Data to Spatial Panels*. Berlin ; Heidelberg : Springer, 2014. 119 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40340-8>.

5. OECD. *OECD Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities*. Paris : OECD Publishing, 2023. 154 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/92cd40a0-en>.
6. OECD. *Place-Based Policies for the Future*. OECD Regional Development Studies. Paris : OECD Publishing, 2025. 147 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/e5ff6716-en>.
7. Grover A., Lall S. V., Maloney W. F. *Place, Productivity, and Prosperity: Revisiting Spatially Targeted Policies for Regional Development*. Washington, DC: World Bank, 2022. 266 p. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/10f32dab-3e71-5d4f-a7d4-47b7c35e0a86>.
8. European Commission. *Ninth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2024. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en (дата звернення: 17.08.2026).
9. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації : наук. доп. / наук. ред. І. З. Сторонянська ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів : ІРД НАН України, 2020. 141 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20200035.pdf> (дата звернення: 17.08.2026).
10. Виклики економічного розвитку регіонів України в умовах війни та повоєнного відновлення : наук.-аналіт. доп. / С. О. Ішук та ін. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2023. 31 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/e20230002.pdf> (дата звернення: 17.08.2026).

Допоміжна:

1. Krugman P. *Geography and Trade*. Cambridge, MA : MIT Press, 1991. 156 p. ISBN 978-0-262-11159-1.
2. Fujita M., Krugman P., Venables A. J. *The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade*. Cambridge, MA : MIT Press, 2001. 382 p. URL: <https://mitpress.mit.edu/9780262561471/the-spatial-economy/> (дата звернення: 17.08.2026).
3. Capello R., Nijkamp P., eds. *Handbook of Regional Growth and Development Theories*. Revised and extended 2nd ed. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2019. 688 p. URL: <https://www.e-elgar.com/shop/gbp/handbook-of-regional-growth-and-development-theories-9781788970013.html> (дата звернення: 17.08.2026).
4. LeSage J. P., Pace R. K. *Introduction to Spatial Econometrics*. Boca Raton : CRC Press, 2009. 374 p. DOI: <https://doi.org/10.1201/9781420064254>.
5. Pike A., Rodríguez-Pose A., Tomaney J. *Local and Regional Development*. 2nd ed. Abingdon ; New York : Routledge, 2017. URL: <https://www.routledge.com/Local-and-Regional-Development/Pike-Rodriguez-Pose-Tomaney/p/book/9781138785724> (дата звернення: 17.08.2026).

6. Rodríguez-Pose A. The revenge of the places that don't matter (and what to do about it). *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2018. Vol. 11, No. 1. P. 189–209. DOI: <https://doi.org/10.1093/cjres/rsx024>.
7. McCann P., Ortega-Argilés R. Smart specialization, regional growth and applications to European Union cohesion policy. *Regional Studies*. 2015. Vol. 49, No. 8. P. 1291–1302. DOI: <https://doi.org/10.1080/00343404.2013.799769>.
8. Storper M., Venables A. J. Buzz: face-to-face contact and the urban economy. *Journal of Economic Geography*. 2004. Vol. 4, No. 4. P. 351–370. DOI: <https://doi.org/10.1093/jnlecg/lbh027>.
9. Martin R., Sunley P. On the notion of regional economic resilience: conceptualization and explanation. *Journal of Economic Geography*. 2015. Vol. 15, No. 1. P. 1–42. DOI: <https://doi.org/10.1093/jeg/lbu015>.
10. OECD. Strengthening regional policy for resilient places: key issues and policy considerations. *OECD Regional Development Papers*. 2025. No. 148. 25 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/ea24eab5-en>.
11. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стимулювання розвитку регіонів на засадах смарт-спеціалізації: бар'єри та механізми імплементації : наук. доп. / наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів : ІРД НАН України, 2021. 155 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20210034.pdf> (дата звернення: 17.08.2026).
12. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF> (дата звернення: 17.08.2026).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України. Банк даних. URL: <https://stat.gov.ua/uk/explorer> (дата звернення: 17.08.2026).
2. Державна служба статистики України. Регіональні рахунки. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/rehionalni-rakhunki> (дата звернення: 17.08.2026).
3. Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту України. Регіональна політика. URL: <https://mininfra.gov.ua/diialnist/polityka-rehionalnoho-rozvytku> (дата звернення: 17.08.2026).
4. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» : офіційний вебсайт. URL: <https://ird.gov.ua> (дата звернення: 17.08.2026).
5. Децентралізація. Територіальні громади України. URL: <https://decentralization.gov.ua/newgromada> (дата звернення: 17.08.2026).
6. DREAM. Державна цифрова екосистема управління відновленням. URL: <https://dream.gov.ua/ua> (дата звернення: 17.08.2026).
7. Eurostat. Regions and Cities: Database. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/database> (дата звернення: 17.08.2026).

8. OECD Data Explorer. URL: <https://data-explorer.oecd.org> (дата звернення: 17.08.2026).
9. OECD Regions and Cities Atlas. URL: <https://www.oecd.org/en/data/tools/oecd-regions-and-cities-atlas.html> (дата звернення: 17.08.2026).
10. World Bank. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (дата звернення: 17.08.2026).
11. United Nations Development Programme. Human Development Reports Data Center. URL: <https://hdr.undp.org/data-center> (дата звернення: 17.08.2026).
12. European Commission. Regional Innovation Scoreboard. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en (дата звернення: 17.08.2026).
13. ESPON Database Portal. URL: <https://database.espon.eu> (дата звернення: 17.08.2026).
14. European Commission. Cohesion Open Data Platform. URL: <https://cohesiondata.ec.europa.eu> (дата звернення: 17.08.2026).
15. European Commission. Smart Specialisation Community of Practice. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/s3-community-of-practice_en (дата звернення: 17.08.2026).
16. OECD. Implementation Toolkit for the OECD Recommendation on Regional Development Policy. URL: <https://www.oecd.org/en/about/projects/implementing-the-oecd-recommendation-on-regional-development-policy-toolkit.html> (дата звернення: 17.08.2026).
17. QGIS Project. QGIS Training Manual. URL: https://docs.qgis.org/latest/en/docs/training_manual/index.html (дата звернення: 17.08.2026).
18. Center for Spatial Data Science. GeoDa Workbook: An Introduction to Spatial Data Science. URL: <https://geodacenter.github.io/documentation/> (дата звернення: 17.08.2026).